2024/2280

10.10.2024

USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2024/2280

ze dne 11. dubna 2024

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí na rozpočtový rok 2022

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí na rozpočtový rok 2022,

— s ohledem na článek 100 a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na stanovisko Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0109/2024),

A. vzhledem k tomu, že podle výkazu příjmů a výdajů ([1]) Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí (dále jen „středisko“) činil jeho konečný rozpočet na rozpočtový rok 2022 celkem 99 872 000 EUR, což ve srovnání s rokem 2021 představuje snížení o 40,59 %, a to kvůli změnám v systému udělování grantů Evropského úřadu pro připravenost a reakci na mimořádné situace v oblasti zdraví (HERA); vzhledem k tomu, že se rozpočet střediska odvíjí převážně od rozpočtu Unie;

B. vzhledem k tomu, že Účetní dvůr ve své zprávě o ověření roční účetní závěrky střediska za rozpočtový rok 2022 (dále jen „zpráva Účetního dvora“) uvedl, že získal přiměřenou jistotu, že roční účetní závěrka střediska je spolehlivá a že uskutečněné operace, co se týče příjmů, jsou legální a správné; vzhledem k tomu, že Účetní dvůr provedl audit čtyř grantových dohod v celkové hodnotě 7,9 milionu EUR a zjistil, že u tří z nich bylo zahrnuto DPH v hodnotě 0,6 milionu EUR (8,1 %) mezi způsobilé náklady; vzhledem k tomu, že příjemci se činností účastnili jakožto orgány veřejné moci, a DPH tudíž způsobilým nákladem podle čl. 186 odst. 4 druhého pododstavce písm. c) finančního nařízení není; vzhledem k tomu, že odhadovaná celková výše výdajů, které nejsou v souladu s pravidly na základě sazby a výše DPH v uvedeném vzorku, představuje 2,8 % celkových prostředků na platby dostupných v roce 2022, což přesahuje práh významnosti stanovený pro audit, a že proto byl o legalitě a správnosti plateb, na nichž se zakládá účetní závěrka střediska, vydán výrok s výhradou; vzhledem k tomu, že s výjimkou výše uvedené skutečnosti dospěl Účetní dvůr k závěru, že příjmy a platby, na nichž se účetní závěrka střediska za rozpočtový rok končící dnem 31. prosince 2022 zakládá, jsou ve všech významných ohledech legální a správné;

C. vzhledem k tomu, že pokud jde o zadávání veřejných zakázek střediska, nebyly za rok 2022 hlášeny žádné problémy vyžadující nápravná opatření, ani nejsou prováděna žádná nápravná opatření vyplývající z auditů a hodnocení z posledních let, ani žádná taková opatření nezbývá provést;

Rozpočtové a finanční řízení

1. s uspokojením konstatuje, že výsledkem monitorování rozpočtu během rozpočtového roku 2022 byla míra plnění prostředků na závazky na běžný rok 98,86 %, což oproti roku 2021 znamená zvýšení o 0,49 %; konstatuje, že míra využití prostředků na platby v daném roce činila 73,61 %, což oproti předcházejícímu roku představuje zvýšení o 9,53 %;

2. vyzývá Komisi, aby středisku poskytla nezbytné zdroje na plnění cílů strategie na období 2021–2027 a na provádění revidovaného mandátu střediska v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2370 ([2]);

Výkonnost

3. připomíná, že posláním střediska je identifikovat současné a vznikající hrozby pro lidské zdraví, které představují infekční nemoci, posoudit je a informovat o nich, a že středisko pracuje v šesti následujících oblastech: v oblasti dozoru, připravenosti a reakce na ohniska nákazy, vědeckého poradenství, mikrobiologického dohledu, odborné přípravy v oblasti veřejného zdraví a komunikace;

([1]) Úř. věst. C 38, 31.1.2023, s. 24.
([2]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2370 ze dne 23. listopadu 2022, kterým se mění nařízení (ES) č. 851/2004 o zřízení Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí (Úř. věst. L 314, 6.12.2022, s. 1).

4. konstatuje, že středisko dosáhlo 89 % výstupů plánovaných v jeho jednotném programovém dokumentu na období 2022–2024; konstatuje, že 8 % plánovaných výstupů bylo odloženo a 3 % byla do konce roku odložena nebo zrušena; bere na vědomí, že u většiny odložených nebo zpožděných výstupů hrálo roli přijetí a zveřejnění revidovaného mandátu střediska, k němuž došlo v listopadu 2022; vyzývá středisko, aby analyzovalo odložené výstupy a informovalo orgán příslušný k udělení absolutoria o svém plánu jejich plnění;

5. konstatuje, že rok 2022 byl již třetím rokem v řadě, kdy středisko provádělo svůj plán mimořádných opatření v oblasti veřejného zdraví v reakci na pokračující pandemii COVID-19; bere na vědomí, že v červnu byla úroveň této mimořádné situace v oblasti veřejného zdraví postupně snížena z úrovně 2 (akutní fáze) na úroveň 1 (udržovací fáze); je toho názoru, že středisko během celého období pandemie jednalo rychle a účinně; domnívá se, že by středisko mohlo hrát významnější úlohu při utváření evropského programu reakce na krize do budoucna;

6. konstatuje, že v návaznosti na ruskou agresi na Ukrajině a příliv uprchlíků ze země zahájilo středisko spolupráci s orgány pěti zemí sousedících s Ukrajinou a zajišťovalo v rámci své působnosti technickou a operativní pomoc na základě zjištěných potřeb; bere na vědomí, že ve druhé polovině roku se orientace přesměrovala od operativní reakce k více střednědobým/dlouhodobým a strategickým opatřením a odborníci střediska byli vysláni do Polska a Rumunska na podporu vnitrostátních orgánů a Světové zdravotnické organizace, jež zajišťují pomoc vysídlenému ukrajinskému obyvatelstvu;

7. všímá si, že během jara a léta 2022 středisko souběžně reagovalo na tři aktuální mimořádné situace v oblasti veřejného zdraví, a to konkrétně COVID-19, opičí neštovice a hepatitidu neznámého původu u dětí; s uspokojením konstatuje, že pro středisko představovala tato situace jedinečnou zkušenost, která prověřila jeho schopnosti vypracovávat posouzení rizik a pokyny pro vícenásobné zdravotní hrozby;

8. považuje za pozitivní, jakým způsobem středisko využívá svůj posílený mandát, který vstoupil v platnost v prosinci 2022, jakož i transformační program Aspire (Anticipate, Support, Prepare, Inform, Respond and Empower), který byl vypracován na pomoc při jeho provádění;

Efektivita a úspory

9. připomíná, že je důležité středisko více digitalizovat, pokud jde o jeho vnitřní chod a řízení, ale i s cílem urychlit digitalizaci postupů; zdůrazňuje, že je třeba, aby bylo středisko v tomto ohledu nadále aktivní, aby se zabránilo vzniku digitální propasti mezi jednotlivými agenturami; upozorňuje však na to, že je třeba přijmout veškerá nezbytná bezpečnostní opatření, aby se zabránilo jakémukoli riziku pro on-line bezpečnost zpracovávaných informací, a trvá na tom, že je třeba posílit boj proti kybernetickým útokům nebo pokusům o infiltraci, zejména těm které pocházejí z Ruska nebo Číny;

10. oceňuje skutečnost, že středisko pokračovalo ve svém úsilí o zvýšení efektivity zavedením nových metodik, včetně automatizace podpůrných a provozních procesů; konstatuje, že během roku byly prostřednictvím elektronických pracovních postupů automatizovány čtyři nové administrativní procesy a že bylo rovněž zavedeno nové nákladově efektivní řešení pro platformu pro elektronické pracovní postupy, které nahradilo systém K2; konstatuje, že celková analýza používání elektronických pracovních postupů ukazuje, že je již používá značný počet uživatelů a že se díky odstranění zbytečných kroků administrativa výrazně zrychlila, a při současném zajištění souladu s právními předpisy;

Personální politika

11. bere na vědomí, že ke dni 31. prosince 2022 zaměstnávalo středisko podle plánu pracovních míst 215 dočasných pracovníků na základě rozpočtu Unie (ve srovnání se 208 povolenými místy v roce 2021); konstatuje, že pro středisko v roce 2022 pracovalo 112 smluvních zaměstnanců a 5 vyslaných národních odborníků;

12. se znepokojením bere na vědomí nedostatečnou genderovou vyváženost ve vyšších a středních úrovních vedení střediska, kde jsou ze šesti pozic čtyři obsazeny muži (66,67 %); bere na vědomí poměr žen a mužů zaměstnaných střediskem: z celkového počtu 331 pracovníků je 198 (60 %) žen a 133 (40 %) mužů; oceňuje, že středisko připravuje přijetí charty o rozmanitosti a začleňování a že tato charta začne platit nejpozději od 4. čtvrtletí 2023; připomíná, že je důležité zajistit vyvážené zastoupení žen a mužů, a vyzývá středisko, aby tento aspekt zohlednilo, pokud jde o budoucí přijímání zaměstnanců a jmenování osob do pozic ve vyšším a středním managementu; žádá Komisi a členské státy, aby při předkládání nominací do správní rady střediska přihlížely k tomu, že je důležité zajistit vyvážené zastoupení žen a mužů;

13. vyjadřuje znepokojení nad zeměpisnou rovnováhou ve vyšší a střední úrovni vedení střediska; žádá středisko, aby orgánu příslušnému k udělení absolutoria podalo v této souvislosti zprávu;

14. konstatuje, že první návrh „strategie lidských zdrojů“ byl vypracován v roce 2022 a jeho cílem je řídit modernizaci a konsolidaci služeb střediska v oblasti řízení lidských zdrojů; dále konstatuje, že jednotlivé strategické projekty, jako je nástroj elektronického náboru zaměstnanců a on-line zaškolovací program, byly dokončeny v roce 2022, zatímco jiné dosud probíhají; vyzývá středisko, aby orgán příslušný k udělení absolutoria informovalo o vývoji situace v této oblasti; bere na vědomí, že středisko dále posílilo svou podporu vzdělávání a rozvoje zaměstnanců tím, že zvýšilo příspěvek na individuální odbornou přípravu a usnadnilo přístup zaměstnanců k platformám elektronického učení (EU Learn, LinkedIn Learning a k jeho Virtual Academy);

15. bere na vědomí, že středisko uplatňuje politiku na ochranu lidské důstojnosti a k předcházení psychickému a sexuálnímu obtěžování a že je součástí meziagenturní pracovní skupiny důvěrných poradců; se zájmem očekává jejich zprávy a doporučení; konstatuje, že v roce 2022 nebyly hlášeny žádné případy obtěžování, a vybízí středisko, aby pokračovalo v rozvoji práce na předcházení těmto případům i v budoucnu;

16. konstatuje, že dodatečná pracovní místa, která byla středisku přidělena v návaznosti na prodloužení jeho mandátu, byla v roce 2022 obsazena; zdůrazňuje, že přidání nových úkolů a rostoucí pracovní zátěž musí být doprovázeny odpovídajícím zvýšením počtu zaměstnanců a zdrojů střediska a že tento nedostatek zaměstnanců vystavuje kontinuitu činností střediska značnému tlaku a ohrožuje kvalitu jeho práce;

17. se znepokojením bere na vědomí překrývající se mandát střediska a úřadu HERA a vyzývá k omezení zdvojování úsilí mezi oběma subjekty a k jasnému rozdělení úkolů;

Prevence a řešení střetů zájmů a transparentnost

18. konstatuje, že středisko i nadále uplatňovalo a posilovalo svou politiku nezávislosti, a to jak u osob, které jsou jeho zaměstnanci, tak u osob, které jimi nejsou; konstatuje, že v roce 2022 bylo procento prohlášení o zájmech, která nebyla podána, jen malé; dále konstatuje, že všichni externí odborníci konzultovaní během práce na rychlém posouzení rizik podali svá prohlášení o zájmech před zveřejněním; konstatuje, že všichni členové správní rady a poradního fóra, kteří se účastnili schůzí a příslušných jednání, měli platná prohlášení o zájmech pro daný rok a že i ředitelka a vedoucí oddělení svá prohlášení o zájmech vyplnili, stejně jako 99 % externích odborníků účastnících se schůzí střediska, které vyžadovaly prověření možného střetu zájmů;

19. vyzývá středisko k zajištění toho, aby všichni členové správní rady, členové poradního fóra a jejich náhradníci řádně předložili požadovaná roční prohlášení o zájmech; žádá středisko o zajištění toho, aby byli do veškeré jeho činnosti zapojeni příslušní odborníci a aby byla zachována vysoká míra dodržování pravidel týkajících se střetu zájmů;

20. konstatuje, že politika nezávislosti střediska pro osoby, jež nejsou jeho zaměstnanci, stanoví postup, který je třeba dodržet, aby bylo možné potenciální střety zájmů odhalit a zabránit jim; konstatuje, že podle tohoto postupu v zásadě platí, že v určitých situacích, např. u vypracovávaných vědeckých výstupů, se od daných osob vyžaduje prohlášení o zájmech, která pak posoudí zaměstnanec střediska odpovědný za příslušnou činnost, jemuž je nápomocen pracovník střediska odpovědný za dodržování předpisů; bere na vědomí, že v roce 2022 nebyl hlášen žádný případ střetu zájmů;

21. konstatuje, že v roce 2022 byl vypracován interní postup pro schůze střediska s komerčními organizacemi působícími v oblasti jeho mandátu a oficiálně zaveden v lednu 2023; konstatuje ovšem rovněž, že středisko v roce 2022 žádné takové schůze neuspořádalo;

22. bere na vědomí viditelnost, které středisko během pandemie dosáhlo; je toho názoru, že stále existuje prostor pro větší zviditelnění ve sdělovacích prostředcích, na internetu a v sociálních médiích, aby tak občané Unie měli o práci střediska informace;

23. vyzývá středisko, aby zajistilo plnou transparentnost při zveřejňování vědeckých studií a posílilo svou kapacitu externí komunikace s širokou veřejností tím, že zajistí, aby všechny klíčové informace, zejména informace související s mimořádnými situacemi v oblasti veřejného zdraví, byly k dispozici ve všech jazycích Unie a byly snadno přístupné a srozumitelné občanům Unie;

Vnitřní kontrola

24. upozorňuje na výrok Účetního dvora s výhradou o legalitě a správnosti plateb z důvodu zahrnutí DPH mezi způsobilé výdaje v rámci grantových dohod, jejichž příjemci se na činnostech podíleli jakožto orgány veřejné moci, což představovalo 2,8 % prostředků na platby v roce 2022; připomíná, že při řízení grantů by středisko mělo zajistit dodržování platných pravidel, zejména pokud jde o vracení DPH příjemcům, kteří jsou veřejnými orgány;

25. konstatuje, že středisko nejméně jednou ročně posuzuje účinnost systému vnitřní kontroly a vyhodnocuje v této souvislosti provádění rámce vnitřní kontroly, včetně provádění stanovených ukazatelů, a řeší hlavní nedostatky zjištěné jím samým nebo oznámené jinými subjekty, včetně útvaru interního auditu a Účetního dvora; dále konstatuje, že v roce 2022 byla v systému vnitřní kontroly provedena řada zlepšení, mimo jiné u kontrolní strategie, včetně nových ukazatelů, katalogu informačních aktiv a nové politiky vnitřní komunikace;

Další připomínky

26. oceňuje, že středisko usiluje o registraci v systému EMAS v průběhu roku 2023 a plánuje projekt kompenzace emisí CO_2 (jenž by měl být zahájen v prvním čtvrtletí roku 2024), který bude zahrnovat opatření pro výpočet dopadu emisí CO_2 a způsoby jejich minimalizace; konstatuje, že součástí uplatňování systému EMAS, které bude zahájeno v roce 2024, budou konkrétní cíle;

27. oceňuje, že v průběhu roku 2022 se středisko při zadávání veřejných zakázek více přiklonilo k používání elektronických nástrojů; konstatuje, že středisko nyní používá nástroj Komise pro řízení zadávání veřejných zakázek (PPMT) pro registraci a zveřejňování všech zadávacích řízení, a to i ex ante; konstatuje, že systém PPMT je propojen se systémem eTendering, který pokrývá jak zveřejňování zadávacích řízení, tak s nimi související otázky a odpovědi; dále konstatuje, že středisko rovněž používá interní systém eWorkflow pro nákupy podle rámcových smluv a pro předchozí kontrolu;

28. s potěšením konstatuje, že celková spokojenost zúčastněných stran s prací střediska dosáhla v roce 2022 86 %;

29. pokud jde o další připomínky, které jsou připojeny k rozhodnutí o udělení absolutoria a jsou horizontální povahy, odkazuje na své usnesení ze dne 11. dubna 2024 ([3]) o výkonnosti, finančním řízení a kontrole agentur.

([3]) Přijaté texty, P9_TA(2024)0280.